

OBSAH

Úvod	8
<u>DÍL I - ZÁKLADY DOSU</u>	9
1. Syntaktické značení příkazů	9
2. Základní pojmy kolem počítače	9
2.1. Specifikace souboru	10
2.2. Zapnutí počítače, startování DOSu	10
3. DOS	10
3.1. Co je DOS?	10
3.1.1. Interní - externí příkazy	11
3.2. Stručný přehled některých příkazů DOSu	11
3.2.1. Globální znaky ve jméně souboru	11
3.2.2. Adresáče	11
3.2.3. Speciální funkce některých kláves	12
3.2.4. Vybrané příkazy DOSu	13
BREAK 14	DISKCOPY 17
CHDIR,CD 14	FORMAT 18
CLS 14	GRAPHICS 18
COMP 14	LABEL 18
COPY 15	MD,MKDIR 19
DEL,ERASE 16	PRINT 19
DIR 16	RENAME, REN 19
DISKCOMP 17	RD, RMDIR 19
	TYPE 20
	VOL 20
3.3. Dávkové soubory	20
3.3.1. Co je dávkový soubor?	20
3.3.2. Vytvoření dávkového souboru	21
3.3.3. Spouštění a ukončení práce dávkového souboru	21
3.3.4. Dávkový soubor s formálními parametry	22
3.3.5. Speciální příkazy dávkových souborů	22
1. ECHO 22	5. PAUSE 24
2. FOR 23	6. REM 24
3. GOTO 23	7. SHIFT 25
4. IF 23	
Literatura	26
Tabulka I - Syntaxe příkazů DOSu	26
<u>DÍL II - ZÁKLADY PROGRAMOVÁNÍ V JAZYCE GW-BASIC</u>	28
1. Volba programovacího jazyka na počítači IBM-compatible	28
1.1. Ukončení práce v programovacím jazyce, návrat do DOSu	28
1.2. Editor GW-BASICu	29
1.2.1. Funkce kláves editoru	29
1.3. Způsoby práce v jazyku GW-BASIC	29
1.3.1. Programový režim	30
1.3.2. Dialogový režim	30
1.3.2.1. Direktivy tvořené příkazy	31
1.3.2.2. Systémové direktivy	31

AUTO	31	DELETE	32
CONT	31	CHDIR	32
LIST, LLIST	31	FILES	32
LOAD	31	KILL	32
RUN	31	MERGE	32
NEW	31	RENUM	32
SAVE	31	BEEP	32
TRON	31	CLS	32
TROFF	31	EDIT	32
SHELL	31	FRE	32
KEY	31	MKDIR	32
CLEAR	32	NAME	32
2. Základy programování v jazyku GW-BASIC			33
2.1. Čísla řádků			33
2.2. Konstanty			33
2.3. Identifikátory			34
2.3.1. Proměnné			34
Identifikátor proměnné			34
Typ proměnné DEF {INT SGN DBL STR}			35
Jednoduché proměnné			35
Indexované proměnné			35
2.3.2. Standardní funkce			36
2.3.2.1. Číselné standardní funkce			36
ABS	36	INT	36
ATN	36	SGN	36
SIN	36	RND	36
COS	36	RANDOMIZE	37
TAN	36	EXP	37
CDBL	36	LOG	37
CINT	36	SQR	37
CSGN	36	SWAP	37
FIX	36	TIMER	37
2.3.2.2. Řetězcové standardní funkce			37
LEN	37	STR\$	37
VAL	37	CHR\$	37
ASC	37	TIMES\$	37
2.3.3. Uživatelské funkce DEF FN			37
2.4. Aritmetické operátory			38
2.5. Relační operátory			39
2.6. Klíčová slova			40
2.6.1. Logické operátory			40
2.6.2. Příkazy - klasifikace			40
3. Popis příkazů			41
3.1. Nevýkonné příkazy a deklarace			41
3.1.1. Deklarace polí DIM			41
OPTION BASE		41	
ERASE		41	
3.1.2. Deklarace typů proměnných			42
3.1.3. Instrukce REM			42

3.2. Příkazy END, STOP	42
3.3. Vstupní a výstupní operace	42
3.3.1. Vstup dat	43
3.3.1.1. Přiřazení	43
3.3.1.2. Vstup dat z klávesnice INPUT	43
3.3.1.3. Vstup dat z vnitřního souboru	43
DATA . . . . . 44 READ . . . . . 44 RESTORE 44	
3.3.2. Výstupní operace	45
PRINT	45
Tabulátor TAB	46
Mezery v tisku SPC 47`	
PRINT USING	47
Formátový řetězec 47	
Tisk čísel v přímém tvaru 47	
v exponenciálním tvaru 48	
Tisk řetězcových proměnných 48	
LPRINT, LPRINT USING	49
WRITE	49
3.3.3. Tisk na určené místo obrazovky	49
LOCATE	49
VIEW PRINT	50
3.4. Řídící struktury	50
3.4.1. Nepodmíněný skok GOTO, přepínač ON p GOTO	50
3.4.2. Podprogramy	51
GOSUB-RETURN	52
3.4.2.1. Podmíněný vstup do podprogramu	53
ON p GOSUB	53
ON KEY/n/ GOSUB	53
KEY/n/ { ON OFF STOP }	53
ON TIMER/n/ GOSUB	54
TIMER { ON OFF STOP }	54
3.4.3. Podmínky IF - THEN - ELSE	55
3.4.4. Cykly	55
3.4.4.1. Cyklus OR ... NEXT	55
Vřazené cykly	56
3.4.4.2. Cyklus WHILE - WEND	57
3.5. Různé příkazy	58
3.5.1. INKEY\$	58
3.5.2. ON ERROR GOTO	58
ERR, ERL	59
ERROR n	59
RESUME	59
3.5.3. CHAIN - COMMON	59
3.6. Grafika	60
3.6.1. Textový režim	60
3.6.2. Grafické režimy	61
3.6.2.1. Režim střední rozlišovací schopnosti SCREEN 1	61
3.6.2.2. Režim s vysokou rozlišovací schopnosti SCREEN 2	61
3.6.3. Grafické příkazy	61
VIEW . . . . . 61 LOCATE 64	

WINDOW	62	CIRCLE	64
PSET	63	DRAW	65
PRESET	63	GET	65
LINE	64	PUT	66
Animace	66		
3.6.4. Program pro grafický výstup			67
4. Práce se soubory			70
4.1. Sekvenční datové soubory			70
4.1.1. Vytvoření sekvenčního datového souboru			70
4.1.1.1. Otevření souboru OPEN "{i o a}"			70
4.1.1.2. Zápis dat do sekvenčního souboru			71
PRINT # [USING]	71		
WRITE #	72		
4.1.1.3. Uzavírání /sekvenčního/ souboru CLOSE			72
4.1.2. Čtení dat ze sekvenčního souboru			73
INPUT#	73		
INPUT\$	73		
LINE INPUT#	74		
4.1.2.1. Čtení neznámého počtu dat ze sekvenčního souboru, EOF			74
4.2. Datové soubory s přímým přístupem			75
4.2.1. Vytváření souborů s přímým přístupem			75
4.2.1.1. Otevření souboru OPEN "r"			75
4.2.1.2. Zápis dat do souborů s přímým přístupem			75
FIELD	75		
MKI\$, MKS\$, MKD\$	76		
CVI, CVS, CVD	76		
LSET, RSET	76		
PUT	76		
4.2.1.3. Uzavření souboru			77
4.2.2. Čtení dat ze souboru s přímým přístupem			77
GET	78		
LOC	78		
4.3. Poznámky k práci se soubory			79
5. Sestavování programů			80
5.1. Desatero pro tvorbu programového vybavení			83
Literatura			83
Tabulka II: GW-Basic - editor a systémové příkazy			84
Tabulka III: Příkazy jazyka GW-Basic			85
DÍL III - <u>VYBRANÉ NUMERICKÉ METODY A PODPROGRAMY NUMERICKÝCH METOD</u>			90
<u>V JAZYCE GW-BASIC</u>			
1. Numerické řešení nelineární rovnice o jedné neznámé			90
1.1. Metoda půlení intervalu /program N1/			90
1.2. Metoda Regula falsi /program N2/			91
1.3. Metoda sečen /program N3/			92
1.4. Newtonova metoda - metoda tečen /program N4/			93
1.5. Metoda prosté iterace			94
1.6. Jak používat podprogramy			96
Seznam symbolů programů kapitoly 1			97

Příklad 1: Určení pracovní teploty průtočného míchaného reaktoru /Program P1/	96
2. Soustavy lineárních rovnic	97
2.1. Gaussova eliminační metoda /program N5/	97
2.2. Metoda inverze matice /program N6/	98
2.3. Thomasova metoda /program N7/	98
2.3. Gauss-Seidelova metoda /program N8/	99
Seznam symbolů v programech kapitoly 2	100
Příklad 2: Hmotová bilance části výrobní linky	106
3. Soustavy nelineárních rovnic	107
3.1. Newton-Raphsonova metoda /program N9/	107
Příklad 3: Kaskáda průtočných míchaných reaktorů /Program P2/	110
4. Numerická derivace /program N10/	113
Příklad 4: Určení závislosti reakční rychlosti na čase z experimentálních dat /Program P3/	115
5. Numerická integrace /program N11/	119
6. Numerické řešení obyčejných diferenciálních rovnic jejich soustav	121
6.1. Počáteční problém	121
6.1.1. Metody s pevným krokem výpočtu	123
6.1.1.1. Eulerova metoda s pevným krokem výpočtu /program N12/	123
6.1.1.2. Runge-Kuttovy metody s pevným krokem výpočtu	123
Runge-Kuttova metoda 2. řádu	123
Runge-Kuttova metoda 4. řádu /program N13/	123
6.1.2. Metody s proměnnou délkou kroku	126
6.1.2.1. Eulerova metoda s proměnnou délkou kroku /program N14/	126
6.1.2.2. Runge-Kuttova-Mersonova metoda s automatickou regulací délky kroku /RKM/ /program N15/	126
Příklad 6.1. Následné reakce ve vsádkovém reaktoru /Program P4/	130
6.2. Exothermní reakce v trubkovém reaktoru chlazeném souproudem přenašeče tepla /Program P5/	134
6.3. Vliv kolísání vstupní teploty na chování kaskády dvou ACSTR s exothermní reakcí /Program P6/	140
6.2. Okrajový problém	148
6.2.1. Metody stěbelby	148
Příklad 6.4. Trubkový reaktor chlazený protiproudem přenašeče tepla /Program P7/	149
6.2.2. Diferenční metody /program N16/	156
Seznam symbolů v programech kapitoly 6.1.	158
Seznam symbolů v programech kapitoly 6.2.	158
7. Parciální diferenciální rovnice	159
7.1. Metody řešení	160
Příklad 7.1. Nestacionární vedení tepla /Program P8/	160
Literatura	166